

פרשת וארא התשע"ה מדרשה

Rabbi Ari D. Kahn

Adk1010@gmail.com

http://Rabbiarikahn.com

הרב ארי דוד קאהן

http://arikahn.blogspot.com

1. שמות פרק ה

[מפטיר] כב וישב משה אל-ה' ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני : כג וימאז באתי אל-פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא-הצלת את-עמך :
פרק ו א ויאמר ה' אל-משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו : ס ס ס [פרשת וארא] ב וידבר אלקים אל-משה ויאמר אליו אני ה' : ג וארא אל-אברהם אל-יצחק ואל-יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתני להם :

2. שמות פרק ו

כו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את-בני ישראל מארץ מצרים על-צבאתם : כז הם המדברים אל-פרעה מלך-מצרים להוציא את-בני-ישראל ממצרים הוא משה ואהרן : כח ויהי ביום דבר ה' אל-משה בארץ מצרים : ס [שלישי] כט וידבר ה' אל-משה לאמר אני ה' דבר אל-פרעה מלך מצרים את כל-אשר אני דבר אליך : ל ויאמר משה לפני ה' הן אני ערל שפתיים ואיך ישמע אלי פרעה : פ
פרק ז א ויאמר ה' אל-משה ראה נתתיך **אלהים** לפרעה ואהרן אחיך יהיה **נביאך** : ב אתה תדבר את כל-אשר אצוץ ואהרן אחיך ידבר אל-פרעה ושלח את-בני-ישראל מארצו :

3. בראשית פרק יז

א ויהי אברהם בן-תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל-אברהם ויאמר אליו אני-אל שדי התהלך לפני והיה תמים : ב ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד : ג ויפל אברהם על-פניו וידבר אתו אלהים לאמר : ד אני הנה בריתי איתך והיית לאב המון גוים : ה ולא-יקרא עוד את-שמך אברהם והיה שמך אברהם כי אב-המון גוים נתתיך : ו **והפירתי אותך במאד מאד** ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו : [שביעי] ז והקמתי את-בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך : ח **ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגרדך את כל-ארץ פנעו לאחוזת עולם** והייתי להם לאלהים : ט ויאמר אלהים אל-אברהם ואתה את-בריתי תשמור אתה וזרעך אחריך לדרתם : י זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל-זכר : יא ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם : יב ובן-שמנת ימים ימול לכם כל-זכר לדרתיכם יליד בית ומקנת-כסף מכל בן-נכר אשר לא מזרעך הוא :

4. רש"י בראשית פרק יז פסוק א

[א] אני אל שדי - אני הוא שיש די באלהותי לכל בריה, לפיכך התהלך לפני ואהיה לך לאלוה ולפטרוני, וכן כל מקום שהוא במקרא פירושו די יש לו, והכל לפי הענין :

5. בראשית פרק כח

א ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו לא-תקח אשה מבנות פנעו : ב קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך : ג ואל שדי בברך אתך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים :

6. בראשית פרק לה

י ויאמר-לו אלהים שמך יעקב לא-יקרא שמך עוד יעקב כי אם-ישראל והיה שמך ויקרא את-שמו ישראל : יא ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים והיה ממך ומלכים מחלציד יצאו :

7. בראשית פרק מג

יד ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את-אחיכם אחר ואת-בנימין ואני פאָשר שְכַלְתִּי שְכַלְתִּי :

8. רש"י בראשית פרק מג פסוק יד

[יד] אל שדי - מעתה אינכם חסרים כלום אלא תפלה, הריני מתפלל עליכם : אל שדי - שדי בנתינת רחמיו, וכדי היכולת בידו ליתן, יתן לכם רחמים, זהו פשוטו. ומדרשו מי שאמר לעולם די יאמר די לצרותי, שלא שקטתי מנעורי, צרת לבן, צרת עשו, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף, צרת שמעון, צרת בנימין :

9. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יב עמוד א

ואמר רב יהודה אמר רב : בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי, עד שגער בו הקדוש ברוך הוא והעמידו, שנאמר עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערותו. והיינו דאמר ריש לקיש : מאי דכתיב +בראשית ל"ה+ אני אל שדי אני הוא שאמרתי לעולם די. אמר ריש לקיש : בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את הים היה מרחיב והולך, עד שגער בו הקדוש ברוך הוא ויבשו, שנאמר +נחום א' + גוער בים ויבשהו וכל הנהרות החריב.

10. בראשית פרק מח

ג ויאמר יעקב אל-יוסף אל שדי נראה-אלי בלוי בארץ כנען ויברך אתי : ד ויאמר אלי הנני מברך והרביתך ונתתיך לקהל עמים ונתתי את-הארץ הזאת לזרעך אחריתך אחרת עולם :

11. בראשית פרק מט

כב בן פרת יוסף בן פרת עלי-עין בנות צעדה עלי-שור : כג וימרחו ורבו וישטמהו בעלי חצים : כד ותשב באיתן קשתו ויפזו זרעי ידיו מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל : כה מאל אביד ויעזרך ואת שדי ויברךך ברכת שמים מעל ברכת תהום רבצת תחת ברכת שדים ורחם : כו ברכת אביד גברו על-ברכת הורי עד-תאנות גבעת עולם תהיין לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו : פ

12. רש"י שמות פרק ו

[ג] וארא - אל האבות : באל שדי - הבטחתים הבטחות ובכולן אמרתי להם אני אל שדי : ושמי ה' לא נודעתי להם - לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי לא נכרתי להם במדת אמתות שלי שעליה נקרא שמי ה' נאמן לאמת דברי, שהרי הבטחתים ולא קיימתי :

[ד] וגם הקמתי את בריתי וגו' - וגם כשנראיתי להם באל שדי הצבתי והעמדתי בריתי ביני וביניהם :

לתת להם את ארץ כנען - לאברהם בפרשת מילה נאמר [בראשית יז א] אני אל שדי וגו', [בראשית יז ח] ונתתי לך ולזרעך אחריתך את ארץ מגורידך, ליצחק [בראשית כו ג] כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקימותי את השבועה אשר נשבעתי לאברהם, ואותה שבועה שנשבעתי לאברהם באל שדי, אמרתי ליעקב [בראשית לה יא - יב] אני אל שדי פרה ורבה וגו' ואת הארץ אשר וגו', הרי שנדרתי להם ולא קיימתי :

13. רמב"ן דברים פרק לג פסוק טז

הברכה הזאת תבוא לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו. או טעמו, רצון שוכני סנה תבוא לראש יוסף, ואל תתמה על החפץ שיכנה אותו בלשון נקבה, כי כן בלשון ארמית ורעות מלכא [עזרא ה יז], ולשון חכמים חפצת נפשו :

ועל דרך האמת יאמר, שהרצון ששכן בסנה היא תבוא לראש יוסף, שבה ירים ראש. והזכיר סמוך במקום מוכרת, וכמוהו רבים. או יסמוך אל השם הנכבד הנזכר, ורצון ה'

השוכן בסנה תבוא לראש יוסף. וזאת ברכת יעקב [בראשית מט כה] מאל אביך ויעזרך ואת שדי ויברכך :

14. רעיא מהימנא ספר דברים פרשת כי תצא דף רפג/א*

מטטרון מלאך מלכא דמלאכים אבל מסטרא דאילנא דחיי שדי איהו יסוד

15. רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רלו/א*

ויקח משה את עצמות יוסף עמו. עצמות יוסף עמו. עצמות צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק ועליהו

16. פרקי דרבי אליעזר [היגר] - "חורב" פרק מ ד"ה ירידה ששית שירד

, ר' אלעזר המודעי אומי מיום שנבראו שמים וארץ נקרא שם ההר חורב, וכשנגלה הב"ה על משה מתוך הסנה על שם הסנה נקרא הר סיני והוא חורב, ומניין שקבלו ישראל התורה בהר חורב, שני יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב,

17. רש"י שמות פרק ג פסוק יד

[יד] אהיה אשר אהיה - אהיה עמם בצרה זו אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכות. אמר לפניו רבונו של עולם, מה אני מזכיר להם צרה אחרת דיים בצרה זו. אמר לו יפה אמרת, כה תאמר וגו' :

18. שמות פרק ג

[רביעי] א ומשה היה רעה את-צאן יתרו חתנו כהן מדן וינהג את-הצאן אחר המדבר ויבא אל-ה' האלקים חרבה : ב וירא מלאך ה' אליו בלבת-אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל : ג ויאמר משה אסרה-נא ואראה את-המראה הגדל הזה מדוע לא-יבער הסנה : ד וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני : ה ויאמר אל-תקרב הלם של-נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת-קדש הוא : ו ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל-האלקים : ז ויאמר יה' ראה ראיתי את-עני עמי אשר במצרים ואת-צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את-מכאביו : ח וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן-הארץ ההוא אל-ארץ טובה ורחבה אל-ארץ זבת חלב ודבש אל-מקום הכנעני והחתי והאמרי והפריזי והחוי והיבויסי : ט ועתה הנה צעקת בני-ישראל באה אלי וגם-ראיתי את-הלחץ אשר מצרים לחצים אתם : י ועתה לכה ואשלחך אל-פרעה והוצא את-עמי בני-ישראל ממצרים : יא ויאמר משה אל-האלקים מי אנכי כי אלך אל-פרעה וכי אוציא את-בני ישראל ממצרים : יב ויאמר כי-אהיה עמך וזה-לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את-העם ממצרים תעבדון את-האלקים על ההר הזה : יג ויאמר משה אל-האלקים הנה אנכי בא אל-בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו-לי מה-שמו מה אמר אלהם : יד ויאמר אלקים אל-משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם : טו ויאמר עוד אלקים אל-משה כה תאמר אל-בני ישראל יה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה-שמי לעלם וזה זכרי לדר דר : [חמישי] טז לך ואספת את-זקני ישראל ואמרתי אלהם יה' אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת-העשוי לכם במצרים : יז ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל-ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפריזי והחוי והיבויסי אל-ארץ זבת חלב ודבש : יח ושמעו לקולך ובאת אתה וזקני ישראל אל-מלך מצרים ואמרתם אליו יה' אלהי העבריים נקרה עלינו ועתה נלכה-נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו : יט ואני ידעתי כי לא-יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה : כ ושלחתי את-ידי והכיתי את-מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבן ואחרי-כן ישלח אתכם : כא ונתתי את-חן העם-הזה בעיני מצרים והיה כי תלכו לא תלכו ריקם : כב ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי-כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על-בניכם ועל-בנותיכם ונצלתם את-מצרים :

19. רש"י שמות פרק ג

[טו] זה שמי לעלם - חסר וי"ו, לומר העלימהו, שלא יקרא ככתבו:

20. שמות פרק יז

[מפטיר] יד ויאמר ה' אל-משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי-מחה אֶמְחָה אֶת-זֵכֶר עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: טו ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' א נסי: טז ויאמר פי-יד על-כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר:

21. רש"י שמות פרק יז

[טז] ויאמר - משה: כי יד על כס י-ה - ידו של הקב"ה הורמה לישיבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר [תהלים ט ז] האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק שכתוב בו [עמוס א יא] ועברתו שמרה נצח, [תהלים שם] וערים נתשת אבד זכרם המה, מהו אומר אחריו [תהלים ט ח] וה' לעולם ישב, הרי השם שלם, [תהלים שם] כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם:

22. זכריה פרק יד

[ט] והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד:

23. ספר מחשבות חרוץ פרק יא ד"ה וכל*

וספרן של צדיקים שומרי תורת ד' הוא הספר תורה דכתיבא ומנחא לכל הדורות לעשות את כל דברי התורה הזאת, כידוע דששים ריבוא אותיות התורה נגד ששים ריבוא נשמות בני ישראל שהם עצמן אותיות התורה,

24. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד ב

מאי תקנתיה - יעסוק בתורה, שנאמר +משלי י"ג+ ועץ חיים תאווה באה, ואין עץ חיים אלא תורה, שנאמר +משלי ג'+ עץ חיים היא למחזיקים בה! -

25. פסחים דף נא

והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אטו האידנא לאו אחד הוא? - אמר רבי אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה, על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת. לעולם הבא - כולו הטוב והמטיב. ושמו אחד, מאי אחד, אטו האידנא לאו שמו אחד הוא? - אמר רב נחמן בר יצחק: לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה - נכתב ביו"ד הי"י ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד - נקרא ביו"ד הי"י, ונכתב ביו"ד הי"י. סבר רבא למדרשה בפירקא. אמר ליה ההוא סבא: לעלם כתיב, רבי אבינא רמי: כתיב, (שמות ג) זה שמי לעלם, וזה זכרי לדר דר. אמר הקדוש ברוך הוא: לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"א, ונקרא אני באל"ף דל"ת.

26. ספר שמות פרק ד

א ויען משה ויאמר והן לא-יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא-נראה אליך ה': ב ויאמר אליו ה' מזה [מה-זה] בידך ויאמר מטה: ג ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש ויגס משה מפניו: ד ויאמר ה' אל-משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק-בו ויהי למטה בכפו: